

شناسایی و جمع آوری ارقام محلی و گونه های وحشی بادام در منطقه فریدون شهر

ایوبعلی قاسمی

عضو هیئت علمی مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی اصفهان

ارقام محلی و گونه های وحشی به عنوان ذخایر ژنتیکی گیاهان در هر کشور ثروت ملی تلقی شده و در جهت حفظ و نگهداری و جلوگیری از انقراض آن ها کوشش فراوان باید صورت گیرد. کشور ایران یکی از غنی ترین مراکز تنوع و ذخایر توارثی گیاهان در دنیا محسوب می شود از بین ۳۰ گونه وحشی بادام شناسایی شده در جهان ۲۰ گونه آن در ایران وجود دارد. بر این اساس بسیاری از دانشمندان گیاه شناس ایران را موطن اصلی بادام می دانند. یکی از راه های حفظ این ذخایر ژنتیکی شناسایی و جمع آوری آن ها است. به همین منظور برای شناسایی و جمع آوری ارقام محلی و گونه های وحشی بادام موجود در منطقه فریدون شهر جهت حفظ و نگهداری و انتخاب ارقام دیرگل با عملکرد بالا به مدت ۲ سال از سال ۱۳۸۳ تحقیقی در این منطقه انجام گرفت در هر باغ به خصوص باغ های قدیمی بادام درختانی که از نظر شکل ظاهری برگ، گل و میوه با یکدیگر متفاوت بودند علامت گذاری شدند. این درختان در چهار مرحله (خواب فیزیولوژیکی، مرحله گل دهی، دوره رشد رویشی فعال درخت و زمان برداشت محصول) مورد بازدید قرار گرفتند و در هر مرحله با تهیه نمونه از برگ، گل، شاخه و میوه خصوصیات گیاه شناسی، مشخصات موفولوژیکی و مراحل فنولوژی آن ها با کمک دیسکریپتور بادام مطالعه و در هر صفت یادداشت برداری های لازم انجام شد. به تدریج ارقامی که دارای صفات مشابه بودند حذف و ارقام کاملاً متفاوت از همدیگر حفظ شدند. بر اساس مطالعات انجام شده دو گونه بادام وحشی *A. haussknechtii*, *Amygdalus elaeagniflora* و رقم بادام دیرگل، شمشیری، تجاری، بادام سنگی دیرگل، بادام مجنون، بادام پوست کلفت، بادام خورشیدی، بادام خیلی دیررس و ارژن شیرین در این منطقه شناسایی شد.